

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Факультет психології

Кафедра педагогіки та спеціальної освіти

РОДИННА ПЕДАГОГІКА

ПРОГРАМА

вибіркової навчальної дисципліни

Для першого бакалаврського рівня спеціальності: 014.03 Середня освіта (історія); 014.04 Середня освіта (математика); 014.06 Середня освіта (хімія); 014. Середня освіта (біологія); 014.01 Середня освіта (українська мова і література).

**Дніпро
2017 рік**

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Дніпровським національним університетом ім. О. Гончара

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Бондаренко З.П., Никоненко Н.В. к. пед.н., доценти кафедри педагогіки та спеціальної освіти ДНУ ім. О.Гончара

Обговорено та схвалено науково-методичною комісією за напрямом підготовки/спеціальності
014.03 Середня освіта (історія); 014.04 Середня освіта (математика); 014.06 Середня освіта (хімія);
014. Середня освіта (біологія); 014.01 Середня освіта (українська мова і література

„ ” 2017 р. № _____ Голова

„ ” 2017 р. № _____ Голова

„ ” 2017 р. № _____ Голова

„ ” 2017 р. № _____ Голова

„ ” 2017 р. № _____ Голова

Схвалено Вченою радою факультету Психології
Протокол від. “ ” 2017 року № _____

Голова _____ (Волков Д.С.)
“ ” _____ 2017 року

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни “Родинна педагогіка” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки для першого бакалаврського рівня спеціальності: 014.03 Середня освіта (історія); 014.04 Середня освіта (математика); 014.06 Середня освіта (хімія); 014. Середня освіта (біологія); 014.01 Середня освіта (українська мова і література).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сутність, механізми виховання в родині, вплив цього процесу на становлення особистості дитини.

Міждисциплінарні зв'язки: Педагогіка, Психологія, Вікова психологія, Філософія, Соціологія,

Основи педагогічної майстерності

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Родинна педагогіка та сімейне виховання

2. Педагогіка та сімейне виховання

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “ Родинна педагогіка ” полягає у визначенні пріоритету родинного виховання у розвитку особистості дитини; у формуванні у людини системи знань, умінь, навичок, які б обумовлювали ефективність родинного виховання, реалізацію функцій, покладених на сім'ю у суспільстві.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “ Родинна педагогіка ” є

- надання студентам знань теоретичних положень родинної педагогіки;
- озброєння уміньми, навичками організації родинного виховання;
- оволодіння прийомами, методами родинного виховання;
- формування професійно-педагогічної позиції, потреби у самовдосконаленні;
- формування освіченої, творчої особистості майбутнього родинного педагога.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- предмет родинної педагогіки;
- зв'язок родинної педагогіки з іншими науками;
- джерела родинної педагогіки;
- завдання і методи родинної педагогіки;
- основні напрями родинної педагогіки;
- загальну характеристику сім'ї, тенденції її розвитку;
- виховний потенціал сім'ї;
- психолого-педагогічні основи родинного виховання;
- принципи родинного виховання;
- роль родини в системі виховних інститутів;
- шляхи підвищення педагогічної культури родини;
- методи вивчення родини;
- роль та функції родинного педагога;
- виховання майбутнього родинного педагога.

вміти :

- використовувати основні джерела родинної педагогіки;
- на практиці використовувати основні прийоми, методи родинної педагогіки;
- визначати виховний потенціал сім'ї;
- застосовувати основні принципи родинного виховання;
- підвищувати педагогічну культуру родини;
- застосовувати основні методи та методики вивчення родини;
- визначати основні напрями родинної педагогіки;
- виховувати гармонійно розвинену особистість дитини;
- набувати та удосконалювати уміння, навички організації різних напрямків родинного виховання;
- займатися професійно-педагогічним самовдосконаленням;

- бути впевненим в собі як у майбутньому педагога;
- вміти встановлювати контакт з членами родини з дітьми;
- встановлювати необхідний міжособистісний простір;
- розуміти „мову тіла” у спілкуванні;
- дотримуватися етичних норм поведінки;
- підтримувати у родині сприятливий психологічний клімат;
- попереджати та ефективно розв'язувати сімейні конфлікти тощо.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **72** години /2 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Родинна педагогіка та сімейне виховання

Тема 1. Родинна педагогіка в системі педагогічних наук.

Сутність родинної педагогіки. Зв'язки родинної педагогіки з іншими науками. Джерела родинної педагогіки. Завдання та методи родинної педагогіки.

Тема 2. Характеристика сім'ї, тенденції її розвитку та методи її дослідження.

Поняття сім'ї. Типи сімей. Основні функції сім'ї. Сім'я і брак. Сучасні підходи щодо дослідження сім'ї.

Тема 3. Виховний потенціал сім'ї.

Роль сім'ї в процесі формування особистості дитини. Поняття про виховний потенціал родини. Діти: один чи багато. Близнюки. Діти без батьків. Діти у прийомній родині.

Тема 4. Психолого-педагогічні основи родинного виховання.

Механізми виховання. Вимоги щодо родинного виховання. Родинний дім. Батько та мати як вихователі. Авторитет батьків. Роль бабусі та дідуся у вихованні дитини. Взаємодія дитини з братами та сестрами. Любов та повага в родині як моральні цінності. Традиції родинного виховання.

Тема 5. Виховання дитини у родині.

Родина як фактор виховання. Мета та напрями родинного виховання. Принципи виховання у родині. Методи виховання у родині. Особливості домашнього виховання. Дослідження родинного досвіду виховання. Сім'я очима дитини.

Тема 6. Родина у системі виховних інститутів.

Родина та інші виховні інститути. Нова філософія взаємодії сім'ї та дошкільного закладу. Психолого-педагогічні основи взаємодії сім'ї та педагогів. Особливості взаємодії педагога з різними типами сімей. Підготовка дитини до дошкільного закладу.

Тема 7. Шляхи підвищення педагогічної культури родини.

Поняття про педагогічну культуру. Роль дошкільного закладу та школи в процесі підвищення педагогічної культури родини. Зарубіжний досвід.

Тема 8. Виховання майбутнього домашнього педагога.

Необхідність виховання майбутнього сім'янина. Формулювання у дитини сприятливого відношення до родини. Домашній педагог. Соціальний педагог сімейного типу.

Тема 9. Видатні педагоги про родинне виховання.

Зарубіжні педагоги про родинне виховання (історичний екскурс). Видатні українські педагоги А.С. Макаренко та В.О. Сухомлинський про виховання дитини у родині. Педагоги-новатори ХХ-ХХІ ст. про родинне виховання. Сучасна гуманна педагогіка про виховання дитини у родині.

Змістовий модуль 2. Педагогіка та сімейне виховання

Тема 1. Родинна педагогіка в системі педагогічних наук.

Сутність родинної педагогіки. Зв'язки родинної педагогіки з іншими науками. Джерела родинної педагогіки. Завдання та методи родинної педагогіки.

Тема 2. Характеристика сім'ї, тенденції її розвитку та методи її дослідження.

Поняття сім'ї. Типи сімей. Основні функції сім'ї. Сім'я і брак. Сучасні підходи щодо дослідження сім'ї.

Тема 3. Виховний потенціал сім'ї.

Роль сім'ї в процесі формування особистості дитини. Поняття про виховний потенціал родини. Діти: один чи багато. Близнюки. Діти без батьків. Діти у прийомній родині.

Тема 4. Психолого-педагогічні основи родинного виховання.

Механізми виховання. Вимоги щодо родинного виховання. Родинний дім. Батько та мати як вихователі. Авторитет батьків. Роль бабусі та дідуса у вихованні дитини. Взаємодія дитини з братами та сестрами. Любов та повага в родині як моральні цінності. Традиції родинного виховання.

Тема 5. Виховання дитини у родині.

Родина як фактор виховання. Мета та напрями родинного виховання. Принципи виховання у родині. Методи виховання у родині. Особливості домашнього виховання. Дослідження родинного досвіду виховання. Сім'я очима дитини.

Тема 6. Родина у системі виховних інститутів.

Родина та інші виховні інститути. Нова філософія взаємодії сім'ї та дошкільного закладу. Психолого-педагогічні основи взаємодії сім'ї та педагогів. Особливості взаємодії педагога з різними типами сімей. Підготовка дитини до дошкільного закладу.

Тема 7. Шляхи підвищення педагогічної культури родини.

Поняття про педагогічну культуру. Роль дошкільного закладу та школи в процесі підвищення педагогічної культури родини. Зарубіжний досвід.

Тема 8. Виховання майбутнього домашнього педагога.

Необхідність виховання майбутнього сім'янина. Формулювання у дитини сприятливого відношення до родини. Домашній педагог. Соціальний педагог сімейного типу.

Тема 9. Видатні педагоги про родинне виховання.

Зарубіжні педагоги про родинне виховання (історичний екскурс). Видатні українські педагоги А.С. Макаренко та В.О. Сухомлинський про виховання дитини у родині. Педагоги-новатори ХХ-ХХІ ст. про родинне виховання. Сучасна гуманна педагогіка про виховання дитини у родині.

3. Рекомендована література

Базова

1. Волкова Н.П. Педагогіка. – К.: Вид. центр „Академія”, 2003.
2. Галузинський В.М., Євнух М.Б. Педагогіка: теорія та історія: Навч. посібник. – К., 2006.
3. Педагогічні задачі і завдання для батьків / За ред. В.Г. Постоного. – К.: 2011 – 189 с.
4. Амонашвили Ш.А. Как любить детей. – Донецк: Наулідж, 2010.

Допоміжна

1. Володарська М.О. Батьківські збори 1-4 кл. – К.: Ранок, 2008. – 176 с.
2. Дистервег А. Избранные педагогические сочинения. – М., 1956.
3. Ильин Е.Н. Искусство общения. – М.: Педагогіка, 2001.
4. Казаковский В.А. Стать человеком. Общечеловеческие ценности – основа целостного учебно-воспитательного процесса. – М., 2004.
5. Карпенчук С.Г. Теорія і методика виховання: Навч. посіб. – К.: Вища школа, 2009.
6. Корчак Януш. Избранные произведения. – М.: Педагогіка, 1979.
7. Кравець В. Історія класичної та зарубіжної педагогіки та шкільництва. – Тернопіль, 2008.
8. Кравець В.П. Історія української школи і педагогіки. – Тернопіль, 2004.
9. Кузьминський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка. – К.: Знання – Прес, 2008. – 447 с.
10. Маишева В.А. Работа с родителями. – М.: Просвещение, 1982.
11. Макаренко А.С. Воспитание в семье и школе/ Избр. произв.: В 3-х т. – Т.3. – К.: Рад. школа, 1985.
12. Макаренко А.С. Лекции о воспитании детей./Избр. произв.: в 3-х т. – Т.3. – К.: Рад. школа, 1985.
13. Макаренко А.С. Методи виховання // Твори: в 7-ми т. – Т.5. – К.: Рад. школа, 1954.
14. Макаренко А.С. Методика організації виховного процесу // Вибрані твори: В 7-ми т. – Т. 5. – К.: Рад. школа, 1954.
15. Макаренко А.С. Семья и воспитание детей // Избр. произв.: В 3-х т. – К.: Рад. школа, 1985.
16. Макаренко А.С. Советы родителям // Избр. Произв.: В 3-х т. – Т. 3. – К.: Рад. школа, 1985.
17. Мартинюк І.В. Національне виховання: теорія і методологія. – К., 1999.
18. Методика воспитательной работы / Под ред. Л.И. Рувинского. – М.: Просвещение, 1989.
19. Нісімчук А.С., Падалка О.С., Шпак О.Т. Сучасні педагогічні технології: Навч. посібник. – К.: Просвіта, 2007.

20. Омеляненко В.Л., Мельничук С.Г., Омеляненко С.В. Педагогіка: Навч. посібник. – Кіровоград, 2000.
21. Педагогічний пошук. / Упоряд. І.М. Баженова. – К.: Рад. школа, 1988.
22. Поташник М.М., Вульф Б.Э. Педагогические ситуации. – М.: Педагогіка, 1983.
23. Словник-довідник для соціальних педагогів та соціальних працівників / За ред. А.Й. Капської, І.М. Пінчук, С.В. Толстоухової. – К., 2000.
24. Соловейчик С. Педагогіка для всіх. – М.: Педагогіка, 1997.
25. Сухомлинський В.О. Батьківська педагогіка.–К.: Рад. школа, 1979. – 151 с.
26. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: В 5-ти т. – К.: Рад. школа, 1976.
27. Сухомлинський В.О. Методика виховання колективу // Вибрані твори: В 5-ти т. – Т.1. – К.: Рад. школа, 1976.
28. Сухомлинський В.О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості // Вибр. Твори: У 5-ти т. – К., 1976. – Т. 1.
29. Сухомлинський В.О. Сто порад учителю // Вибр. Твори: У 5-ти т. – К., 1976. – Т.2.
30. Фіцула М.М. Педагогіка. – К.: Академія, 2002. – 528 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Засоби діагностики успішності навчання: тестування